

DEO OPTIMO MAXIMO, VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LVCAE, ORTHODOX. MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA,
QVODLIBETARIIS DISPV TATIONIBVS MANE DISCVTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS, XXVIII. JANVARII,
M. IOANNE DE MONTIGNY, Doctore Medico, Moderatore.

Suntne ridicula, commentitia, & chimera Chymicorum Principia?

983.

HABET scientia & ars vnaquaque sua principia, quibus firmis quasi cardinibus sustinetur & vertitur; sublati ruit. Hæc qui in omnibus rebus venatur, audit Philosophus: iudic apud ipsos Sapientia Proceres visu receptum est, vt si virus qui primorum principiorum apto nexo inter se cohercenti in notitia pollet, intelligentis donorum nomine: illi quippe cognitis, venit in lucem veritas, vel non questa: nunquam confitit expleta mens, qua in hoc tanquam folio non confidit. Ab his proficiunt carceribus, ad coquæ dñm referre debet, qui solidæ scientie desiderio flagat: aliam si teneat paret viam, sursum deorsum trahetur, dissolutam, & sine nervis ac articulis huc illucque fluctuantem rerum confusionem animo gerens, qualitermod natu obhæret, nihilque ratum, fixum aut comprehensum habens, semper in eo stabili loco, vnde dimovere facile possit: nempe in hac densissima rerum humanarum caligine, vix unquam certa capi potest cognitio, nisi quem ad ea ventrum est, qua initia sunt, & tanquam semina rerum omnium: Ipsa nullam ex se se, aut villa ex alia re trahant originem: Hæc vero tantum sunt cogniti difficulta, quanto simpliciora, & a nostris remotiora sensibus. Próximo & illis locum tenent Elementa, talen hoc titulo principiorum appellatione non indigna, quod ab iis ortum trahant quæcumque per varias mutationes vices ad interitum deducuntur.

NVLLA res consummata est, dum incipit, sicutque semper longè à perfecto exordia: ita balbutiente adhuc Philosophiâ, tam multa & vana fuerunt de rerum Natura principiis placita, vt non tam credas diffidentem Philosophorum dogmata, quā agrotarium somnia. Tot illi errores, quo diversas in vexere sententias, quas & tanta verborum obscuritate involverunt, vt hoc vno sapere visi sint, quod que revera ignorabant, ea se profanum vulgus velle clare finixerint. Hoc morbo tandem laboravit Orbis, quod divini viri ingenio, & penes Deum quidem homo, at penes homines Deus alter, Aristoteles (qui tam digitos ad fontes prius intenderat magnus Hippocrates,) discussi veteris incitâ latribus, homines ad Veritatem lucem, & intimos Naturæ recessus pervidentibus evocavit. Hunc meritè ceu vera Sapientia Parentem, sequuta est vniuersa Philosophorum turba: tam enim cum ratione consentit, quam ab ea, & ab invicem ceteri Sophisti dissentiant: sic Terram, Aërem, Ignem, Aquam, prima esse mundi corpora, ab hisque fieri & concrecere reliqua dilucido continuo que demonstrationis filo probavit: sic habuit Naturam in numerato, vt non aliunde petenda sit tota cognitionis humana certitudo. Hinc Scientia omnes, quia vnu peperit Philosophia, huius innixa principiis, suum illico decū & splendorem recepere: maximè vero quod cum certis Philosophiæ partibus maximam habente affinitatem, vnu cognata Physice Medicina, in qua hoc quisque magis excellit, quo plus in illa proficit: viam nimurum iterum faciemque præfert, vmbra aliqui capti, & cedes per experimenta facturo quamplurimas: propterea, qui eius imperiti Medicinam proficiunt, Circulatores, Agyrtæ, Impostores, imo publici Tortores habendi, & igne ferro que coercenti.

IN vulgaria & recepta illa rerum Univeritatis principia, miserè nuper impigerunt carbonarii, cinere ac furnosi Philosophi, ausi afferere corpora omnia, primùm à Sal, Mercurio, Sulfure, concreuisse, in cæque demum tam sponte, quām sua arte disolvit singula. Hæc tria suis è fornacibus, vel potius ex Orco in hanc mundanam scenam protraxere principia, qui superflua & inutile, ne dicam pudiculam Pharmaceuticas ancillulam, Alchymisticam, in quam iam olim insinuunt, Philosophiæ medium, & artium Reginam appellare non verentur perfrictæ frontis & nequissimæ nebulae. Sic redivivi isti Thessali, à Regia vero Philosophia, è qua primùm nata est Medicina, temerè dilabuntur in ambages formiorum Paracelsi, hominis furiosi, maniaci, cogitatione, sermoni, vita moribusque monstrosi: & facilè vni vt Aristotele ac rationem flocciferat publicus impotitor, prodigijsè impius & ignarus, qui plures admittit Deos, & quibus & aliis nos ad flagitia fingant, qui docet Deiparum Virginem nihil formandum Christi corpus contulisse: Christum ipsum arte magica fictum tabescere, vocat in dubium, si alii quando iteranda nobis mortis vita (ad quam tamen se & cæla animantes revocare, & citra feminæ vñius consortium vivos destillatoris in vasis homines creare posse iactant) iuriat in celo reperiiri saltem, sulfur, atque mercurium, ab hōcque rubore calum: nutriti, & in tabem ire sidera, cortinque reiectante eis lapides, gemmas, silices, vñam cum terra in hunc medium orbem quæ purgamenta carbonisque projecta: ipsos denique lapides vivere, ac edere: viveret item cibos & metallæ, que gravibus concusa paroxysmis, non sine pavore sua rejicunt excrementa: bellus sibi videtur, Monarchamque se vocat ac Principem Scientiarum omnium, qui tam portentosa doctrina orben inficit, & quod mirum, hoc virus, cùm non modo è spiculissimo ore evomuerit, sed & per Typographos chartis illeverit, etiamnum hodie à nonnullis avide combititur: adeo malignitatem humanae vitio nova expeti, vetera contemni solent.

VT in Homine Iecoris calore prodit è pane sanguis, quem tamen in pane prius fuisse nemo sapiens dixerit: sic Chymici, hominum genus maleferiatum, mendacissimum, impudentissimum, Vulcani sui operâ, è quorundam destructione mixtorum producent corpora, qua propterea ceteris inesse volunt, & sulphuris, salis, atque mercuri titulo insignita, ab iisque etiam mixta cuiusque genium ac vires pendere. Sanè, tam ex iis compacta sunt corpora nostra, quām è veribus & pediculis, in quos abeunt corruptione. Quibusdam nomine tenet Philosophia, anima fuit pro se, contra Chymicis est aliud pro anima: est & non nullus pro corpore, vsquæde ciment, ne videantur infusi, vt sunt ignari & superbi, si cum Aristotele fateantur solis se nutriti, prouinde quod constare dulcibus: facerent profectò vt sal longè minoris apud nos venfret, si quod debent, persuaderent eo plena esse cœmerteria. Omnino suo igne sales faciunt, non secernunt, iisque caustici & devrentibus sepius conditum ad eternitatem egorum corpora. Nec vero minus periti sunt sulphuris argue mercurii, quām salis artifices. Nūquam non pollicentur veriis se omnes rerum species in hæc tria corpora, quod vñiam in Adamante factum ostendant. Quin & tam bene sibi consciunt, vt quamquam ea prædictæ esse simplicissima, in horum tamnam vnoquoque reperiunt & duo alia, veluti in sulfure, salem & Mercurium, ac vñicilum: quemadmodum ergi qui ab iis defranciuntur, in croce metallorum, Gilla Cacophraſti, laudano fuso, granulis opiaris, & alius venenis metallicis quotidie deprehendunt. Quid quod Thaumaturgi isti sufflones, dum tria illa tanquam in omni re investigant principia, vel invito duo statim detegunt alia, phlegma videlicet, & terram, quam forte non male vocare damnatum, si species artem cum ipsis damnandam artificis, summo suo merito è tēpax, in malam crucem, aut in Morboniam mittendis, vnde malum pedem attulerunt: atque has vbi ex illata Natura vi, rūinas exhibuere, renouandi, cùm libuerit, orbis portatæ atque gloriæ sibi arroganti, ictu nostræ incommodo, mortis fratres pernicioſi, infantes venefici, legitime Medicinae & iuxta ipsam, propria, pestes publicæ, metallorum corruptores, dignissimi qui ad metalla, vel ad tñremes dannentur, vt tandem bonos & innoxios necandi finem faciant. Plantæ, quemadmodum gallinam in ovum, vinum in mustum aut omnipachum, apes in bovem redire nullus faciat, sic illis impensa perit & opera, qui, quod vñiam Naturæ opus est, arte mituntur efficere, vt eas disoluta mixta refundant formas, que primorum sunt corporum, è quibus olim coaluerent.

APage itaque artem illum inestabilem, antimoniale, irritam, inanem, airyn, inanem, nullas habentem veritatis umbras, cui capitalis lex est apposita, & qua vanis subnixa principiis, nimirumque frequenti civium nostrorum strage cedeq̄ue, plusnimo semper sibi refutat. Non convenienti cæstis Scholis monstroſa illa portenta vocabulorum, regulis, bezoar, elixir, colcothar, caput mortuum, rebis, & his similiæ, mera impostura, mendaciorum & venenorū nomina. Tantum ipsi esse potest cum Philosophia Medicinæque commercii, quantum sui cum amaricino: vt non iniuria quidq[ue] vñique scelerum est, intorquetur congeraturque in nefariorum illos mortifer Chymicæ professores: scilicet nihil vñus abiecitque Chymistæ, palamque hominis perditi & profigati nomen est: breueri, nefarii, Iudei, rabuli, decoctribus, magis, astrologis, perjuris, mendacibus, beneficis, duro egestatis telo enectis, adulterarii auræ argenteæ reis portus est & illecebra, (scandalum Sapientibus, qui rectius horas in Natura integratae specienda collat. Si quid est tibi sanæ mentis, haud vñquam cum Grillis istis noctis diuq[ue] flammis advigilaueris, quamvis ambulatoriam metallorum naturam, sèque Midæ similes faciant scelerati & p[ro]p[ri]o vñione: frustra ab iis partum expectas aureum: cùm aliquo tamen serfuerit officina, nascetur tibi cineris plurimum, salis ne mica quidem: trahent te in candem calamitatem foveam, facientque è Croeso Codrum: nec felicis res succedit, si minùs divitias, fed paradoxum egorum causâ pharmaciæ fornacem adornaveris. Hoc conferat ignis, vt iis vñ citius vita pensum absolvant, eoque fiant deteriori, quod à nocendum promptiora, vt vel marmoreum & glacielem vñram hominem, corrupaque eius tempeste, peregrinas adscificant vires. Quām isti Chymistæ periculosa obtrudant merces, vel per se ex eo docent, quod cùm egrotant ipsi, nostris contenti remedii, à suis venenis abstinent, qua quolibet pretio divendunt stolidis: quinam inter se diffident, & sua invicem, cùm minùs secundam damnant, aqua quali pernicioſe criminantur, vt pote cum vñus quisque tenere se vendit optimam par modum: extimū necmē mysterium, nunquam cuiquam revealandum, nec nisi ipso mortis die degendum. Et hæc sunt arcana illa sublimia, ap[er]ta, imò dñp[er]t[er]a, plusquam Eleusinia sacra, & magna[li]a adeo pretiosa tamq[ue] momenti, quibus eriam vñ Principes, Magnates, & Aulicæ plerique omnes miserè lacantur ac decipiuntur. Tantum & huic arti impudentia est, vt persuadet artis esse, impune venena propinare, si Chymicum ignem sint expera, qua si deleteriam vim exuant, nec tam facile ad pristinam redeant malignitatem, quād ad ingenium circutus leo. Hinc opinor, totes suum eris stibium, aut chalcanthum, mera venena, cùm naulum officios porrigunt, ne migranibus deſit quod Charonti pendat. Quid multa? Chymia feeda quedam est iactantia, at sine arte, cuius initium sit blandiri, medium splendide mentiri, & defecata Medicinae prætextu, optimis quoque ac innoxios, fed nimis credulos jugulare: extremum nihil inventare: eius vero studio forum stipendium, tabes, mors præmatura, crux merita, aut summa inopia, per quam fit, vt post tot neces impune patratas, in xenodochio aut proctotrophio, summo suo iure, militeram, vñtralricem & iugularicem profundant animam.

Ergo sunt ridicula, commentitia & chimera Chymicrum Principia.

R.P.
BIBLIOTHEQUE

424
407

Proponebat Lutetia ROBERTVS PATIN, Parisinus. A.R.S.H. M.DC.XLIX.

DOMINI DOCTORES DISPV TATVRI.

M. Tuffanus Fontaine, Schol. Prof.
M. Franciscus Pajot.
M. Florimundus Langlois.

M. Claudius le Vasseur.
M. Diorysus Ionequet.
M. Jacobus Gauois.

M. Guido Patin.
M. Jacobus Theuart.
M. Vrbanus Bodineau, Med. Regius.